

જરથુશ્ત્રા.

અમ્બર જરથોશ્તની ૯^{મી} અને જમાનાનો
મુખતસર હેવાલ.

સંગીત કીરતન.

પ્રથમ રજુ થયુ મુ'બઈમાં અક્ટોબર ૧૯૦૫
મિરહુમ'મીં બ. રૂ. કામાના પ્રમુખપદ હેઠલ.
ઘોલીતલાવ રૂં કાં હોલમાં.

રચનાર, કથનાર તથા પ્રગટ કરનાર.

ડી. એન. પટેલ.

બીજી આવૃત્તી

નકલ ૧૦૦૦

મુ'બઈ ૧૯૧૫.

કીંમત આના બે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
૫૫-૩૮

“ I expect to pass through this world
but once. If therefore, there be any kindness
I can show, or any good thing I can do to any
fellow-Human Being, let me do it NOW for
I shall not pass this way again.”

OMAR KHAYAM.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી ક પીરામિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૮૩૮

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૪૨૫૩૨૧૧

વિષય ૬-૧૪

ગાયન. પહાડી—છટલા

જરથોશ્તના જન્મની ખુશાલીમા કુદરતનુ ખીલી રહેણું.
બહારની ફસલ.

શેર

ખીલી રહી ખુબ તોરથી-કુદરત થઈ ખુશહાલ,
મોસમ હસીને બહારની-રંગે બની રસાલ.-૧

દીન હતો નેક આજનો-કુલ ખુશ હતી મીનોઈ,
ખુશી હતા યજ્ઞદો તેમામ-ખુશી ખુદાવદ જોઈ.-૨

ખિલી જગમે કુદરત ગુલબરી,
રચના થઈ રહી ખૂબ ન્યારી —૧

આકાશે વાંણી લલકારી,

નાખુદ થાઈ અધારી —૨

યજ્ઞદો આજે-ખુશ એક અવાજે,

અદના આલા-બલહારી —૩

શેર.

મેહર છાઈ જગત ઉપર-જન હરખે હર કામ,

વખત થયો જરથોશ્તનો-કુદરતનુ એ કામ.

દુનિયાને દેખાડવા-મોકલ્યો તે મહાન,

ધર્મ શીખવીને ગયો-તે વક્ષે વક્ષુરાન.

જવાળા જોઈ લડકી ઉઠી, અરજ કીધી દોગદોએ
દાદાર અહુરમઝદને.
ગાયન. પીલુ.

શેર

સુતી આસવાંતી જઈ નેકજાત,
દીઠો ખાળ એવો લય કર તે રાત,
ઉઠી અપકી જોયુ તો દીઠી, પ્રભાત
રે હાતા ત્રાતા તાર મને-તું મારા હસ્તગીર,
જોઈ ધડકે દીલ આ જવાળા મારૂ,
કેમ કરૂ તદખીર —૧

લડકી ભારી જવાળા જોઈને-
ઉઠી અપકી સુધ જોઈને-
પાલનહારા જગના મારા, કંચે મુજ શરીર —૨

* * * *

થઈ ગાદેલ બન્દી નાર બીચારી,
કોણુ કહે તાસીર-એ હાતા.

ગાયન. કાલીંગડો.

ખ્યાંન કીધું દોગદોએ પોતાનાં જવાળાનું.
ધ્યાન ધરી તમ, સુણો નજીમી, જોયો જવાળા મેં સ્વપનામાં.
ન કોઈએ જોયો, ન કોઈથી જોશે, એવો જવાળા તે સ્વપનામાં.

દીઠો ચલકતો તેજ ચંદ્ર, રાત રૂપેરી સ્વપનામાં.
 ચહ્હડ્યુ સરપર, વાહલ કાળું, મુજને ઘેરી સ્વપનામાં.
 થઈ એકાએક રાત અધારી, હતી રૂપેરી સ્વપનામાં.
 ફાડી વાહલ, પડયાં જાનવર, જંતુ ઝેરી સ્વપનામાં.
 એક સિંહો મુજ પેટને ફાડી, બાળક કાહાડી સ્વપનામાં,
 લેધ બેઠા તેને ત્રણ વાઘો, ઘેરીઘારી સ્વપનામાં.
 થઈ નિરાસી, પડી બાવરી, કિધી મેં જારી સ્વપનામાં.
 છોડી આસ મેં મુજ બાળકની, રડી પૂકારી સ્વપનામાં

શેર.

રહેમ થઈ કુદરતની એવી, મુખ ખોલી ખોલીયુ બાલ,
 ના કર માદર, ના કર ફિકર તું, એ છે દુશ્મન કંગાલ.
 છે ગગનપર તારા ચલકતા, શત્રુ તેટલા હોય,
 રહેમ હોય જો બન્દા પર રખની, બાલ ઉખાડે ન કોય.

જાહેર કાઢી નળુમીએ, ફાગફાએ જોએલા ખ્યાબની તાસીર.

ગાયન. દીડી.

તુજ ખ્યાબનો છે લેહ ભરમ ન્યારો,
 તું જણશે એક પુત એવો ખ્યારો,
 જેના કાંમ અને નાંમ થશે ન્યારા,
 થશે દેવ પરસ્તોના મોહો કાલા

શેર.

ખુદ ખુદાવદ સ ગમા બેસી, તુજ પુત કરશે વાત,
છત્રપતી ઇરાની શાહા, ધરશે તેનો હાથ
નિશ્ચય એ મન જાણુજે તમ, પેગમ્બર એ થશે,
જરાથુશ્ત બેશક બેશુમાન, કુલ ઇરાનને મન વસે

પેગમ્બર જરથોશ્તનુ આ દુનિયામા જનમવુ.

ગાયન. પીલુ-મુલતાંની.

સૌ મલો પારગ્રી સગ નર નારી, જરાથુશ્ત ગુણુ ગાવોજી
દીન ભલી મઝદીયરની, તે પારગ્રી ખાતર લાવોજી
નમન કરી તમ સરમે ઝુકાવો, આશીસ તેના પાવોજી,
દિધો જાન જેણે દીન ખાતર, ધરમ તેહનો ચહાવોજી
થયો હુકમ ચઝદાનાં એવો, જરથોશ્ત તમ જાવોજી,
ભલી અવસ્તાવાણી લઈને, જગ અદર ફેલાવોજી

ગાયન સૌજ.

સખલાંનના પાહાડની ટોચ ઉપરથી નિચે ઉતરવુ જરથોશ્તનુ,
અને મઝદીયરની દીન ફેલાવવાનુ કાંમ શરૂ કરવું.

કરી સગ મસલત દાદારની,
ભવિશની જાણી લિધી સૌ ખબર,
નખી ચાલીયા છોડી 'રેએ' શેહેરને,
મલી સગ ખેશી ઇરાનની સફર — ૧

સહે લાખો સકટ, હબરો સિતમ,
 ભલી દીન ફાએશ કરવા થકી,
 ભટકતા રહ્યા થઈ વતન બેવતન,
 ન ડરતા કદીખી તે મરવા થકી —૨
 નખી જઈ પુગા આખેરશ એક દન,
 ભલી 'દાઈતી' ના કિનારા ઉપર,
 સિતાએશ અહુરની તે કરતા હતા,
 ઉભા આવી 'બહુમન' કરતા નજર —૩
 ઉતર્યા તે સાહેબ આસમાનથી,
 ગયા લઈ જરથુસ્તને પેલી જોહાન
 ઝૂકી કીધી હઝરતે સોને નમાજ,
 ખુશી કુલ્લ અમશાસપદ યજ્ઞદાન.—૪

ગાયન. કાહુનરો-બહાર.

ઇરાંનમા ખીલી રહેલો ફસલ-એ-બહાર
 છાઈ રત પસદ બહાર બહાર
 ખીલે વન મોહોર, ખીલે કુલ, સુખ, જઈ લાલ—૧
 દારે દાર, પાતે પાત, કુલ ફલ હસી રહે,
 મોર શોર કરી રીઝએ—૨

ગાયન. કાંહનરો
અંદગી કીધી પેગમ્બર સાહેબે ' દાઘતી ' નદીને કિનારે
દાદાર અહુરમઝદની

તુ તો નામ ખુદાતુ હરકમ લે રે, ગાફીલ ના દીલ થા. ૧
અવલ તુંધ, આખર તુંધ, બહીર તુ ખાતેન,
તારમા તુંધ, તાનમા તુંધ, ગાફીલ ના દીલ થા—૨
હંમમા તુંધ, મંનમા તુંધ, તુજ વંન કુલ્લે નકામ,
સુરમા તુંધ, નુરમા તુંધ, ગાફીલ ના દીલ થા—૩

ગાયન. પીલુ-ધનાશ્રી.
વખાણુ ગાધ જરથોશ્તે દાદાર અહુરમઝદની
શેર.

હતો બહારની ફરલનો તે વખત
જગે જગ કરે ગેલ હસી કુદરત.
બેઈ બાદે બહારી અને રંગ નાજ,
ઝુંકી સર નખીએ કીધી નમાજ
ખુદાવદ તુ છે જગતવારો,
જમીન જમાનો, દીન દુનીઆનો,
તું છે પાલનવારો—૧
ખુદાવંદ ફરેશ્તાની હારો,
યજ્ઞદો બનાવી, મિનોઈ સમારી,
એવો અક્કલવારો.—૨

ખુદાવંદ. તું છે હુંનર વારો,
 સુરીય, ચંદ્ર, સીતારા ગગનપર,
 એ તુજ હુંનર ન્યારો - ૩
 ખુદાવંદ તું છે રાસ્તીવારો,
 ઝાડ, જનાવર, દાનવ, માનવ,
 બબવે હોઠમ તારો. - ૪

ગાયન. કટ્યાંન.

ઉપદેશ કીધો જરથોશ્તે, દુરથી અને નજદીકથી આવેલાં લોકોને.

સુણો સજન નજદીકને દુર દેશના તાંમ દીલબની.
 દીન લલી મજદીયશનીના લેહને લો બાણી
 ભુત કાળ ભુલી, ભવિશ્યે લો, સૌ ઝન્દ અવસ્તા માની
 એ કરશે મીનોઇમાં તારણ
 એ છે ભવિશ્ય સુખનુ કારણ
 એ છે દુઃખ દરદ નિવારણ
 કરી વિચાર જીવો ગ્યાની—દીન લલી

બહુર કીધો પાદશાહ ગુસ્તાસપે જરથોશ્તી દીનનો કાએદો.

ગાયન છટ્લા.

કરવો દુનિયાને કાએદો,
 છે જરથોશ્તી દીનનો એ કાએદો, —૧.

કરો દેવાને તારાજ,
અને ખુરાઓનો નાશ
કરો ના રખને તમ વાએદો —૨

કટાવ.

સુખન બેમુલ મોતી સમ, સુભુતાંજ થઈ ગઈ હોશ હેરત,
આલીમો, ફાજલો, આકીલો, હાકેમોની,
ખુશી થઈ ગુસ્તાફ શાહે એમ કહ્યું,
અએ અશો દાનેશમન્દ જરથુશ્ત્રા-તુ પેગામચી દાદારનો—
મુજને દવાર, દીન ભલી દાદારથી તુને મલી,
દેખાડ હવે કઈ હમને તુ. ઇદમો હુ નરના મોજેબ
હમ બાણી લેઈ, હમ બેઈ લેઈ, હમ સુણી લઈ,
દિલમે ધરી, તુજ દીન ભલી, કરશુ હમો,
ફાએશ તમામ, ઇરાન અને તુરાનમા

કુદલે જરથોશ્તીઆનો એકરાર.

કરશુ જગતને ફાએદો,
કરો ના જરથોશ્તજી વાએદો—૧
હમ કરશુ જાન નિસાર,
કરશુ દેવચશ્ની ઠાર,
લડશુ અવસ્તાનો લઈને ફાએદો—૨

ગાયન. કાલીંગડો.

કેદ પડ્યું બ દીખાંને હજરત જરથોસ્તનું.

શે.

ખુશીથી જરાથુશ્ત થયા બ દીવાન
નમી શાહાના હુકમને દીધું માન
ન પીતા તે પાણી, ન ખાતા કંઈ અંન,
‘ને સમજાવતા દીલને એવા સુખન

છોડી ગયા સૌ દોસ્તો—હુશમન સતાવા રહી ગયા,
રૂડા તો ચૈ ચાલી ગયા—ભુડા મરાવા રહી ગયા —૧.

ડાંખ રૂજવવા દીલના—સાચા હકીમ મળતા નથી,
બદ ગુમાનીઓ કંકત—ગરદન કપાવા રહી ગયા —૨
નામ કિધા તેઓએ અમર—જે આ જગમા થઈ ગયા,
બેવકાઓ દીન ધરમનું—નામ ડુખાવા રહી ગયા —૩

શેર

શાહે આલમ તું બુદાવદ, તુજથી છે દુનીયા—એ—દુ
એક તું છે, એક વગર છે, સર્વ મીંડા મિસ્લે સુન
તું છે અવલ, તું છે આખર, તું છે જહિર, તું લિતર
દુર કરો જો નુકડો નુનથી, તો થશે ના કામ નુન

ગાયન ભેરવી-પીલુ

જરને ખાતર જગમા ચાલી રહુલી જોહાધી.

જુવો જુવો દુનીયાં દગાખોરી.

જુવો, જુવો, જરને ખાતર, પીદર, માદર,

ખડુન, ખીરાદર, દીલથી દિલદારીને, દેશે વિસારી,

કંઈ અદના ‘ને આલા-કંઈ અચ્ચાં ‘ને ખાલાં,

કંઈ લોલાંને લાલાં-કંઈ ગોરાને કાલા

થઈ જર પર કુરખાંન-લેશે કંઈકોના જાંન,

લેશે કંઈકોના માંન-લેશે કંઈકોના ધાન.—૧

શેર

કંઈ લાખોને મારી સોંહકડો થયા જરદાર,

દયાનત અગડે જરદારની, ગરીબો મરે ઠાર.

કાંઈ લાખોને મારી, ફરે વડી ગાડી.

‘ને પાપોની ઠાલી, લેશે સર ઉઠાવી

થઈ રાતા ‘ને માતા ‘ને ધાત્તા ‘ને ધાત્તા ‘ને પોહળા ને
ચોહરા,

પણ ખાતેનમા અદ્યુમાન, છે ઇજત પર વાર, ‘ને જરની દરદાર,

૨ । ખાતર કરે કોઈનેળી ખવાર —જુવો દુનીયા

‘લોભ પાપનુ મુળ.’

ગાયન. માલકોશ.

જશે જગત લોભ ગર્વથી જલ્દી,
તણ ક્રોધ દીવે કર બદગી લલ્દી—૧
આ પાપી જગતમે ઠામ ઠાંમ,
થાય પાપ લાખ, કર માફ ચઝઠાંન,
જગમા હતા જે શ્યાણુપતીઓ,
તેશ્યાણુ ચુકી બન્યા નાદાન—જશે જગત—૨
તજ બંન્દા તુ ગરૂંઠ, હે કરાઈ, તહે કરાઈ,
ગઈ ગરૂંથી જમશેદની શાહી,
ઓ ભાઈ કરજે લલાઈ, ના થાઈ—
જગ જમની, જેની હતી શાહી સવાઈ — ૩

જરથોસ્તી ધરમની જીહાદ

ગાયન. કન્ટ્યાણુ. પદ

સૌ મલ્લી હમદીનો આજ દીનનો ઝુન્દો ઉઠાવો.
કરો દીન ખાતર તારાજ, રાજ દુરવન્દનુ ઉઠાવો.
સૌ દીન જરથોસ્તી ચાહી, જીગરથી ગુણુને ગાવો,
કુલ કરો તુરાનને ફના, રાજ જરથોસ્તી મચાવો.
સૌ મરો ધરમ દીન કાજ, ન્હસાડો નિચ તુરાની,
કરો ફાએશ દીન ખાતર, જમીન પર લોહીના પાણી

ગાયન. ખમાચ

જરથોશ્તીઓની ક્તેહ

ક્તેહ, ક્તેહ, ક્તેહ, ક્તેહ, ક્તેહનો આ દન છે,
જરથોશ્તી ધળા ઉડી, ઘેરે ઘેર જશાંન છે
શુર વિરો ગાળ્યા ગુણી, દુર થયા દુશમન છે,
મુવા તેઓ સુખે સુતા, જીવતાને ચમન છે

મહાંન પેગમ્બર જરથુશ્ત્રા

ગાયન. દેસ. સાખી. ખીલમપદ.

ગયો સરસમા સરસ નેક, જરાથોશ્ત સ્પેન્તમાન.
દીન લલી લાયો જગ થકી, બ ફરમાને યઝદાન
ભુલે નહી જરથોશ્તીઓ દીલથી તમને, વધુ મુખે શુ કહે, નખી ખ્યારા,
ખ્યારા, ગુણ તમારા, અતી ન્યારા, હર જરથોશ્તીઓની

ચસમોના તમો છે તારા-૧

દીન લલી મઝદીયશની થકી, આ જગમા લીધો જનમ,
વરશ સાત અને સીતરે, જી દગી થઈ ખતમ
દેએ માસ, ખુરશીદ રોજે કતલ થયા, (બલખ દરમ્યાન.)

તુર ખરાતુર હાથ.

હાય ! હાય ! હમારા, નખી એ ખ્યારા, દીન આધારા,
જરથોશ્તીઓના નિગેહખાંત મારા

દુનીયાંનું દરપણ.

રાગ-સમય અનુસરતો.

કહું સજન સત વચન રતન સમ ધારીએરે,
હવે તારી-મારી કરતાં, જન્મ જશે, વિચારીએરે—૧.

લોભી વગર નહિ જીવે ધુતારા-સ્ત્રી વન નહિ સસાર,
અહડે બેઠેડું બેઠેડાની ઉપર-પણીઆરીને ભાર
પગ બેઠાં પાથરજી ચારે વારીએરે-હવે તારી-મારી—૨.

વર વગર કળુ શોભે જન નહીં-હરામીના બે ભાગ
તાલ વિનાનુ ગાનુ નહિ-શુ કઠ વિનાનો રાગ
પવન ઉપર પીઠ ફેરવી ચાલીએરે-હવે તારી-મારી—૩.

પાણી પીધને ઘર નહીં પૂછીએ-દીકરી દધને કુળ
હાથ ઘાલીને ડર નહીં પૂછીએ-પસ્તાવાનુ મુળ.
એ ત્રણેથી ચેતી મદા દુર ચાલીએરે-હવે તારી-મારી—૪.

મોરની ચાલે તીતર ચાલે-મરે ન માહો થાય.
લાખા પાછલ ચાલે ટુકો-મગોલ મોહત મરી જાય.
લખ્યા લેખ ના ફરે કદી-સત ધારીએરે-હવે તારી-મારી—૫.

મોહ પર મીઠું અદર કપટી-નામ ખુદાનુ લેય,
ભૂ પડો એવાંઓ ઉપર-કે દગો દોસ્તને દેય.
પરજી તેને આશીરવાદ સારીએરે-હવે તારી-મારી—૬.

ગજ ગજ લાગુ ભરે સઘલાં-તસુ ન ફારે કોય,
જન્મ આપે મા-બાપ જગતમા-કરમ ન આપે કોય.
જર, ભેર, ને જમીન કઠી નહીં ધારીએરે-હવે તારી-મારી-
પાવ પલકની ખબર નથી-કર કાંમ કાલનુ આજ.
જીવની ઉપર ભમે જન્મ-જેમ તીતર ઉપર આજ.
કરૂં દર્પણુ અર્પણુ જઈ ઘરે વિચારીએરે-હવે તારી-મારી-

ડૉ. ધનજીભાઈ નવરોજ પટેલ લેખીંગતન રોડ, એડવર્ડ બીલડીંગ મધે
પોતાને માટે છપાવી પ્રગટ કીધું છે.

ધી "ફાટ પ્રીન્ટિંગ પ્રેસ" માં માણેકજી જીવજીત તવરીએ નં. ૧)
પારસી બજાર સ્ટ્રીટ કોટ, મુબમ્બઈ મધે છાપ્યું છે.

